

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः  
(सांख्ययोगविद्याशाखा)  
शास्त्रितृतीयवर्षस्य पाठ्यक्रमः

कक्षा	सत्रार्धम्	पत्रसङ्केतः	पाठ्यक्रमविवरणम्	क्रेडिट	यूनिट	होरा
शास्त्रितृतीयवर्षम्	पञ्चम	GE5	आधारग्रन्थः- योगसूत्रम्(विभूतिकेवल्यपादा)			
			प्रस्तावना- दर्शनेषु सांख्ययोगदर्शनं सातिशयेन च प्रथते इति विद्याशाखासु तच्छास्त्राध्ययनावसरं लभते इत्यस्मात् हेतोः सांख्ययोगदर्शनं छात्राणां समाजस्य च महदुपकाराय कल्पते । उद्देश्यम् - योगसिद्धान्तानां परिचयप्रदानपूर्वकं यथार्थज्ञानप्रदानम्। योगसिद्धान्तानां प्रायोगिकज्ञानप्रदानम्।			
शास्त्रितृतीयवर्षम्	पञ्चम सत्रार्धम्	GE5	• ध्यान-धारणा-समाधिः, संयमसिद्धि प्रयोजनम्	1	1	16-20
			• बाह्यसंयमस्य सिद्धयः, ग्रहणसंयमस्य सिद्धयः ग्रहीतृसंयमस्य सिद्धयः	1	1	16-20
			• जन्मौषधिमन्त्रतपः समाधिजाः सिद्धयः, परिणामविचारश्च।	1	1	16-20
			• चित्तभेदाः, धर्ममेधसमाधिः कैवल्यञ्च ।	1	1	16-20
<p>फलतांशः - योगदर्शनस्य अध्ययनेन योगसिद्धानां ज्ञानं भविष्यति। सङ्गति - योगदर्शनं भारतीयदर्शनेषु अतीव पुरातनं अस्ति । तत्र योगदर्शनं व्यवहारिकं पक्षमुपस्थपयति । बोधनप्रक्रिया- व्याख्यात्मकविधिः, विवरणात्मकविधिश्च</p>						


	सहायकसन्दर्भग्रन्थाः-
	1. योगदर्शनम् चौखम्भाप्रकाशन वाराणसी
	2. शिवसंहिता चौखम्भाप्रकाशन वाराणसी
	प्रश्नपत्रप्रारूपम्- प्रश्नपत्रे खण्डत्रयं भवति । प्रथमखण्डे अतिलघूत्तरीयः द्वितीयखण्डे लघूत्तरीयः तृतीयखण्डे दीर्घान्तरीयश्च ।
	परीक्षाप्रणाली - सत्रार्द्धपरीक्षा
	मूल्यांकनप्रक्रिया- मूल्यांकनप्रक्रिया द्विधा वर्तते, आन्तरिकमूल्यांकनं बाह्यमूल्यांकनञ्च
	परीक्षामाध्यमः- संस्कृतम्
	निर्धारितपाठ्यक्रमः-1. योगसूत्रम्(विभूतिकैवल्यपादौ)

**Board of Studies  
(Department of Sankhyayoga)**

  
Dr. Ashok Kumar Meena (HOD) (Chairman)

Prof. Mahesh Prasad (External Expert)

Dr. (Smt). Jyothi (External Expert),

Dr. Bikasini Gumansingh (Syllabus Creator) 

Dr. Sukanti Barik (Convener) 

Miss. Umarani Pattnayak (Students Representative)